

2. Диденко В. П. Правомерность причинения вреда преступнику при задержании: Учеб. пособие. – Киев: Киев. высш. шк. МВД СССР, 1984. – 72 с.

3. Кауфман М. А. Обстоятельства, исключаящие преступность деяния: Лекция. – М.: Моск. юрид. ин-т, 1998. – 47 с.

4. Уголовное право. Общая часть: Учеб. / Н. А. Бабий, А. В. Барков, И. О. Грунтов и др.; Под ред. В. М. Хомича. – Минск: Тесей, 2002. – 494 с.

5. О применении судами законодательства, обеспечивающего право на необходимую оборону от общественно опасных посягательств: Постановление Пленума Верхов. Суда СССР, 16 авг. 1984, № 14 // Бюл. Верхов. Суда СССР. – 1984. – № 5. – С. 9-13.

6. Обзор о состоянии дисциплины и законности среди личного состава органов и подразделений УВД Брестского облисполкома за 2001 год / Упр. собств. безопасности УВД Брест. облисполкома. – Брест, 2002. – 3 с.

Шевчук О. М.

кандидат юридичних наук,

*асистент кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності*

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна

радник голови

Державна служба України
з контролю за наркотиками
м. Київ, Україна

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА СУБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

В Основному Законі України законодавчо закріплені норми щодо забезпечення верховенства права, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян у державному управлінні, усіх сферах суспільного життя, в тому числі в сфері охорони здоров'я [1]. Діяльність прокуратури щодо нагляду за додержанням і застосуванням законів досить багатогранна. Основні її напрями передбачено чинним законодавст-

вом і наказами Генерального прокурора України, спрямованими на забезпечення його реалізації. Серед напрямів роботи прокуратури, є нагляду за виконанням суб'єктами державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Основними суб'єктами державного контролю у сфері обігу наркотиків є ДСКН України, МОЗ України, МВС України, СБ України, ДФС України Адміністрації прикордонної служби та інші органи у межах їх повноважень» [2]. Основним засобом прокурорського нагляду за суб'єктами державного контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів є перевірки. В загальному виді перевірка складається з таких елементів як підготовка до перевірки; проведення перевірки; правова оцінка її наслідків та їх реалізація. Дані елементи характерні і для прокурорських перевірок в сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [3].

Зазначимо що перевірка – спосіб здійснення нагляду за додержанням і застосуванням законів, який з моменту прийняття постанови про проведення перевірки надає право на вчинення дій, зазначених у пунктах 3, 4, 5 частини 1 ст. 20 Закону України «Про прокуратуру» [4]. Перевірка виконання законів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів – це сукупність дій прокурора, спрямованих на встановлення порушень закону, причин цих порушень та умов, що їм сприяють, з метою вжиття заходів до їх усунення, відновлення порушених прав і притягнення винних до відповідальності. За наслідками перевірок обов'язково надавати оцінку законності діяльності органів державного нагляду, уповноважених на захист прав і свобод людини і громадянина та інтересів держави.

Доцільно розглянути особливості проведення прокурорських перевірок на піднаглядних об'єктах в сфері обігу наркотиків. Так, у ДСКН і територіальних органах служби перевіряють: 1) подання ДСКН щорічної інформації про стан виконання плану заходів до КМ України; 2) які заходи вживались до забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади та взаємодії з іншими правоохоронними органами у сфері обігу наркотиків (проведення нарад, спільних перевірок, узгодження планів, обмін інформацією, підготовка пропозицій, узагальнень тощо); 3) розроблення ДСКН проектів цільових програм (яких саме, чи враховано в них пропозицій органів влади, громадських організацій, роль служб у забезпеченні їх виконання); 4) стан роботи з оновлення та удосконалення законодавства у цій сфері; 5) вжиття заходів до поновлення Переліку у разі виявлення нових видів наркотиків; 6) забезпечення в межах повноважень здійснення що-до запобігання корупції, контрольної діяльності в територіальних ор-

ганах ДСКН; 7) кількість проведених перевірок за дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов в цій сфері; 8) законність видачі ліцензій та законність анулювання ліцензій в цій сфері; 9) чи забезпечено контроль за дотриманням суб'єктами господарювання порядку знищення наркотиків (кількість перевірок); 10) стан профілактичної діяльності щодо попередження незаконного вживання наркотиків (які заходи проведені, скільки підготовлено телепередач, аналітичних матеріалів, видано методичних рекомендацій, посібників, підручників тощо) [5].

У МОЗ України та Держлікслужбі України і територіальних органах служби перевіряють: 1) чи належним чином Держлікслужба та її органи здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства щодо забезпечення якості та безпеки лікарських наркотичних засобів; 2) які порушення чинного законодавства в ході здійснення контрольної діяльності виявлено, які заходи, вжиті для усунення; 3) чи виявлялись факти ввозу на митну територію України лікарських засобів з порушенням встановленого порядку, чи містили лікарські засоби небезпечні для здоров'я в том числі наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори; 4) чи виявлялось під час виробництва лікарських засобів крадіжки нестачі чи надлишки прекурсорів якщо виявлялись то скільки матеріалів направлено в органи внутрішніх справ; 5) чи направлялась інформація ДСКН та правоохоронним органам за фактами виявлених порушень порядку обігу наркотиків; 6) чи здійснюється контроль за усунення виявлених порушень тощо [6, 7].

У МВС України та органах внутрішніх справ перевіряють: 1) участь МВС України та органах внутрішніх справ у формуванні банку даних підприємств установ організацій в сфері обігу наркотиків і підлягає ліцензуванню; 2) чи здійснюється контроль за дотримання суб'єктами господарювання в цій сфері; 3) чи проводяться щоквартальні перевірки у закладах масового перебування громадян; 4) стан реагування органів внутрішніх справ на інформацію органів виконавчої влади про виявленні порушення обігу наркотиків; 5) стан взаємодії органів внутрішніх справ, охорони здоров'я, освіти щодо обліку осіб які незаконно вживають наркотичні засоби; 6) стан координації дій різних служб органів внутрішніх справ (підрозділи кримінального розшуку, боротьби з незаконним обігом наркотиків, кримінальної міліції в справах дітей, слідчих, дільничних інспекторів, стан обліку наркоманів. Важливо перевірити взяття та зняття наркоманів, організацію обліку дорослих які втягують дітей у наркоманію; 7) повноту реагування органів внутрішніх справ на повідомлення органу ліцензування; 8) заходи вжиті органами МВС України на інформацію про розбіжність в балан-

сі або невідповідності показників балансу проведеної інвентаризації тощо; 9) додержання вимог статей 261-263 КУпАП; 10) кількість складених працівниками органів внутрішніх справ протоколів та розглянутих судами і керівниками міськрайвідділів міліції адміністративних справ даної категорії; 11) правильність оформлення протоколів про адміністративні правопорушення а саме: чи уповноваженою особою складено протокол; чи дотримані вимоги щодо змісту протоколу тощо; 12) законність притягнення осіб до адміністративної відповідальності за статтями КУпАП; 13) додержання вимог порядку зберігання знищення, вилучених із незаконного обігу наркотиків; 14) вжиття органами міліції заходів протидії незаконному збуту наркотиків через «вуличну» торгівлю, Головопоштамт, Укрзалізницю, мережу інтернет тощо; 15) стан використання працівниками міліції повноважень з підготовки матеріалів щодо застосування примусового лікування від наркоманії та стан профілактичної роботи [8, 9, 10]. У інших суб'єктах державного контролю за обігом наркотиків (Службі безпеки України, ДФС України, Адміністрації прикордонної служби,) перевіряють: повноту реалізації повноважень з виявлення і усунення правопорушень обігу наркотиків; виконання плану заходів розроблених відповідно до концепції політики в цій сфері в межах наданих їм повноважень та достовірність наданих кожним із органів щорічних інформацій ДСКН; стан взаємодії у сфері протидії незаконному обігу наркотиків; які заходи вживаються щодо активізації міжнародного співробітництва в цій сфері та вивчення і поширення зарубіжного досвіду запобігання та боротьби із наркобізнесом тощо [11, 12, 13. с. 112].

Література:

1. Конституція України від 28.06. 1996 р. № 254к / 96-ВР // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
 2. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15. 02. 1995 р., № 60 / 95-ВР // ВВР. – 1995. – № 10.– Ст. 60.
 3. Організація прокурорських перевірок з питань додержання законів щодо обігу наркотичних засобів психотропних речовин їх аналогів і прекурсорів: метод. реком. / ГПУ; Нац. академія прокуратури України. – К. – 2011. – 25 с.
 4. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991р. № 1789-ХІІ // ВВР. –1991.–№ 53. – Ст. 793.
-

5. Питання Державної служби України з контролю за наркотиками: Указ Президента України від 13. 04. 2011 р. № 457 / 2011 // ОВУ. – 2011. – № 29. – Ст. 1263.

6. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів : указ Президента України від 8.04.2011 р., № 440 // ОВУ. – 2011. – № 29. – Ст. 1248.

7. Про Положення про Міністерство охорони здоров'я України: указ Президента України від 13. 04. 2011 р., № 467 // ОВУ. – 2011. – № 29. – Ст. 1273.

8. Про затвердження Положення про МВС України: Указ Президента України від 6. 04. 2011 р., № 383 / 2011 // ОВУ. – 2011. – № 29. – Ст. 1222.

9. Про затвердження Положення про управління боротьби з незаконним обігом наркотиків МВС України : наказ МВС України від 1. 03. 2012 р. № 173 // [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MVS369.html;

10. Про міліцію: Закон України від 20.12. 1990 р. / [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

11. Положення про Державну фіскальну службу України: постанова КМ України від 21. 05. 2014 р. № 236 // ОВУ. – 2014. – № 55. – Ст. 1507.

12. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03. 04. 2003 р. № 661-IV // ОВУ. – 2003. – № 17. – Ст. 740.

13. Діяльність прокурора з протидії порушенням законодавства у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів / за заг. ред. В. А. Занфірова. – К.: Вид. «Істина», 2012. – 246 с.
